

Orust kommun
Sektor samhällsutveckling
473 80 Henån

Sportfiskarnas synpunkter gällande fördjupad översiktsplan för havet i Tjörns och Orust kommuner

Bakgrund

Tjörns och Orust kommuner har tagit fram ett förslag till fördjupad översiktsplan för havet i Tjörns och Orust kommuner. Den fördjupade översiktsplanen beskriver rekommenderad vattenanvändning i kommunernas havsområden med utgångspunkt i de fem ämneskategorierna Natur och kultur, Friluftsliv och besöksnäring, Maritima näringar, Transporter och Totalförsvaret. Det övergripande syftet är att, i kommunal samverkan på både tjänstemanna- och politikernivå, stärka kommunernas planering och utvecklingsarbete i kusten och havet.

Inledning

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) är en demokratiskt uppbyggd ideell organisation och det organiserade sportfiskets företrädare i Sverige. Vår vision är ett hållbart fiske i friska vatten – för alla. Förbundet har idag 60 anställda och organiserar fler än 63 000 medlemmar. Sportfiske är en av Sveriges viktigaste fritidsaktiviteter med långt över en miljon utövare som varje år lägger mer än fem miljarder kronor på sitt fiske.

Sveriges Sportfiske- och Fiskevårdsförbund (Sportfiskarna) har tagit del av underlaget och önskar lämna följande synpunkter.

Sportfiskarna anser att underlaget är mycket välskrivet och vi sympatiserar med huvuddragen och viljeinriktningen i förslaget. Vi har tidigare bidragit med synpunkter i arbetet med framtagandet av förslaget och upplever att flera av våra inspel har tagits väl omhand. Med det sagt har vi ytterligare några inspel och ska försöka passa in dessa inspel i de tre frågeställningar som kommunerna önskade få svar på enligt nedan.

1. Hur ser ni på FÖP-förslaget utifrån er verksamhet?

Sportfiskarna anser att förslaget har en tydlig riktning gentemot ett hållbart nyttjande av våra gemensamma marina resurser. Sportfiskarnas medlemmar är beroende av en god förvaltning och ett hållbart nyttjande av våra gemensamma resurser, men är också med och bidrar till detta genom ett selektivt fiske samt naturvårdande insatser inte minst i tillrinnande vattendrag. Sammantaget ser Sportfiskarna positivt på FÖP-förslaget.

Sportfiskarna
Svartviksslingen 28
167 39 Bromma
info@sportfiskarna.se

2. Hur påverkas er verksamhet av förslaget?

Sportfisket påverkas i mindre omfattning av förslaget, men kan på sikt gynnas av exempelvis återkomsten av starka kustfiskbestånd.

3. Vilka förslag till förändring av FÖP-förslaget har ni?

Sportfiskarna har inga direkta förslag till förändring, men några medskick inför kommande arbete. Ett sådant medskick som vi som sportfiskeförbund gärna skickar med till kustkommuner är den stora efterfrågan som finns på sjösättningsramper inklusive möjlighet till parkering för bil och trailer. Många sportfiskare har sina båtar på trailer året runt och sjösätter då båten för dagsturer i havsbandet. Sportfiskare har också en hög betalningsvilja för exempelvis sjösättningsmöjligheter. Att förvara båten på trailer minskar behovet av bottenmålning samt minskar trycket på en redan hårt exploaterad kustmiljö, där hamnar och bryggor ofta har en negativ inverkan på kustmiljön. Att underlätta sjösättning samt parkering bidrar därmed positivt till den ekvationen.

Fiskefrågorna är av särskilt intresse för vår verksamhet längs västkusten och vi anser att FÖP-förslaget är bra och nyanserat när det beskriver bland annat situationen med ett överfiskat västerhavet. Överfisket har fått en stor negativ påverkan på kustkommuner som Tjörn och Orust med sin fantastiska kuststräcka. Det är exempelvis nästan omöjligt att fånga torsk och bleka från klipporna längre, och antalet yrkesfiskare minskar stadigt.

Anledningen till att antalet licensierade yrkesfiskare har minskat kraftigt har haft viss påverkan av pensioneringar och att fisket effektiviserats, men är i huvudsak beroende av att de flesta kommersiellt fiskade bestånd mer eller mindre har kollapsat efter decennier av överfiske. Kvoter har satts för högt, uttagen har varit för stora och enorma mängder fisk har dumpats helt lagligt under de senaste decenniernas kanske största misshushållning av en gemensam resurs. Många bestånd är bara en bråkdel av vad de var för 30–40 år sedan. Det ska tilläggas att Danmark har större delen av kvoterna i västerhavet samt att svenska yrkesfiskare i stor omfattning använder selektiva redskap.

I nuläget ser vi historiskt låga nivåer av bland annat torsk och kolja, både i utsjön och nära kusten. Fiskbestånden inomskärs har länge varit på en extremt låg nivå. Att nu även de kustnära bestånden är nere på samma låga nivåer gör att alla varningsklockor ringer. Det är också viktigt att komma ihåg att som beståndssituationen i utsjön ser ut just nu kommer det inte att komma tillbaka särskilt mycket fisk in till kusten genom de spridningseffekter som normalt sett inneburit ett inflöde av stor fisk från utsjön, in till kustzonerna.

I sitt operativa arbete kopplat till den framtagna FÖP:n bör Tjörn och Orust därför trycka på Havs- och vattenmyndigheten och regeringen för att flytta ut trålgränsen. Trålgränsen har legat alldeles för nära kusten i flera decennier, med stora negativa effekter på fiskbestånd och kustekosystem som följd. 2004 gjordes en utflyttning av trålgränsen i Västerhavet för att skydda bottenarna från fysisk påverkan och minska fisketrycket på hotade kustfiskbestånd och uppväxande fisk. Enligt en utvärdering innebar också utflyttningen av trålgränsen från då minimala en till två sjömil från baslinjen stora vinster för ekosystemen. Utanför Tjörn och Orust är trålgränsen idag i huvudsak fyra sjömil från baslinjen.

Ett bestånd som nyttjas hållbart av många yrkesfiskare på Tjörn och Orust är havskräftan. Med en utflyttning av trålgränsen skulle en infasning kunna ske av burfiske efter havskräfta. Detta fiske är mycket väl utvecklat på Tjörn och Orust, men burfisket utgör en mindre del av det svenska fisket då det begränsas dels av antalet licenser, dels av det begränsade utrymmet innanför trålgränsen. Kräftlänkar utanför trålgränsen riskerar att i stor omfattning trålas bort och de två fiskena har vanligtvis svårt att samexistera. Med en utflyttning av trålgränsen skulle en expansion kunna ske av ett MSC-certifierat fiske med passiva, skonsamma redskap som fiskar på en hållbart nyttjad resurs med stor efterfrågan hos konsument. Diskutera gärna frågan med era burfiskande yrkesfiskare!

Sportfiskarna vill gå så långt som att säga att en utflyttning av trålgränsen är avgörande för ambitionsnivån att få tillbaka våra kustfiskbestånd och uppnå god miljöstatus i Sveriges kust- och havsområden. Det är önskvärt att kustkommunerna i Västerhavet är med och driver på i den frågan. På ostkusten är bland annat länsstyrelsen i Stockholms län redan aktiva i denna fråga, med huvudsyfte att tillåta sillen att åter komma in nära kusten. En utflyttning av trålgränsen är sannolikt den mest avgörande insatsen för att värna kustzonens känsliga habitat och dess viktiga roll som lek- och uppväxtområde för många fiskbestånd.

För Sportfiskarna,

Markus Lundgren
Chef region Väst

Sportfiskarna
Svartviksslingen 28
167 39 Bromma
info@sportfiskarna.se